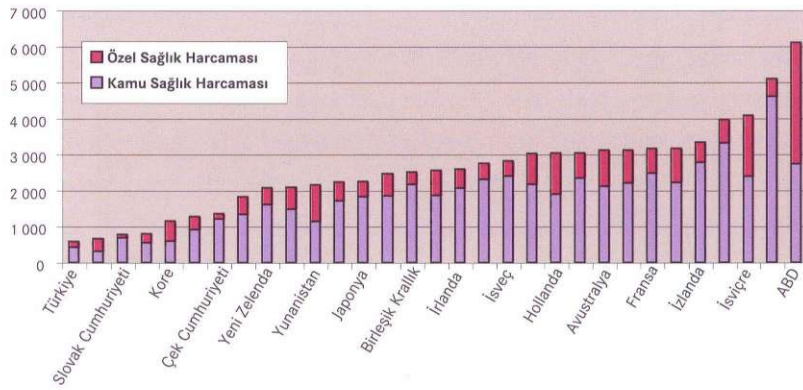

Türkiye’de Eczane Pazarı ve Eczanelerin Durumu

Türkiye’de sağlık harcamaları içinde ilacın payı yüksek olmasına karşın (Tablo 10), yaklaşık 130 dolar civarında olan kişi başına ilaç tüketimi, gelişmiş ülkeler ve AB ülkelerine kıyasla son derece düşüktür. Bu durum, SSK reçetelerinin serbest eczanelerden karşılanması uygulaması ve Yeşil Kart harcamalarında yaşanan artışla bir miktar artmış görünmektedir. Ancak hala kişi başına sağlık harcamaları ve dolayısıyla ilaç tüketimi (sağlık harcamaları içindeki en yüksek kalem olarak) ortalamaların altındadır (Tablo 11).

Tablo 10
Özel ve Kamu Sağlık Harcamaları (Kişi Başına US \$),

OECD 2007 FactBook Verileri

Tablo 11
Toplam Sağlık Harcamaları

Ülkeler	Kişi Başına Düşen Toplam Sağlık Harcaması (US \$)
Türkiye	580
Meksika	662
Slovak Cumhuriyeti	778
Polonya	805
Kore	1149
Macaristan	1281
Çek Cumhuriyeti	1362
Portekiz	1823
Yeni Zelanda	2083
İspanya	2094
Yunanistan	2162
Finlandiya	2235
Japonya	2249
İtalya	2467
Birleşik Krallık	2508
OECD Ortalaması	2555
İrlanda	2596
Danimarka	2752
İsveç	2825
Belçika	3023
Hollanda	3038
Almanya	3043
Avustralya	3121
Avusturya	3123
Fransa	3158
Kanada	3165
İzlanda	3331
Norveç	3966
İsviçre	4077
Lüksembourg	5090
ABD	6102

Kaynak: OECD 2007 Factbook Verilerinden Hesaplanmıştır.

Türkiye'deki kişi başına düşen sağlık harcamaları ve dolayısıyla ilaç tüketimi, ortalamaların altında olsa da 2005 yılından sonra yukarıda belirtilen sebepler nedeniyle bir artış yaşanmıştır ve eczane pazarı büyümeye devam etmiştir (Tablo 12).

Tablo 12
Türkiye Serbest Eczane Pazarı (YTL)

Kutu		
2004	2005	Büyüme (%)
855.649.135	1.212.124.520	% 41,66
YTL		
2004	2005	Büyüme (%)
9.044.845.168	12.918.577.331	% 42,98

Bu büyümenin eczane cirolarına yansımaları da olumlu olmuştur kuşkusuz. Ancak bilindiği gibi geri ödeme sistemindeki aksaklıkların bedelini büyük oranda eczacılar ödemektedir. Şu açıktır ki ilacın en büyük alıcısı olan devlet, aldığı ilacın parasını zamanında ödemezse, birer küçük işletme olan eczaneleri iflas tehdidi ile baş başa bırakmış olur. Hasta, sosyal güvenlik primleriyle aldığı ilacın büyük bir kısmının parasını peşinen öder ve eczacı da vadesi gelen borcunu zamanında ödemezse faiz uygulanır. Bu durumda eczacı, devletin ilaç şirketlerine olan borcunun faizini ödemiş olur. Bu sürdürülebilir durum değildir. Dünya ilaç pazarının teknelci reflekslere yönelmiş durumundan, Türkiye ilaç pazarının bağımlı karakterinden ve Türkiye'nin tarihsel olarak kapitalizme eklenme biçiminden kaynaklanan koşulların yarattığı sorunların bedeli devlet tarafından eczacılara yüklenmektedir. Bu durum düzelmedikçe de, eczacıların mesleği tehdit altında kalmaya devam edecektir.

Bu koşullar içinde şekillenen eczane pazarı içerisinde, geri ödeme sorunları nedeniyle; pazar büyümesinin eczaneler (özellikle cirosu az olan) tarafından hissedilmesi pek mümkün görünmemektedir. Zira, Türkiye'de yaklaşık olarak eczanelerin %10'u ilaç pazarındaki cironun %30'unu, geri kalan eczaneler ise pazarın geri kalan %70'ini paylaşmaktadır. Özellikle cirolarına göre eczaneler sınıflandırıldığında Tablo 13'teki görünüm ortaya çıkmaktadır.

Eczane pazarındaki büyüme potansiyeli incelenirken eczanelerin bu büyüme potansiyelinden ne kadar faydalandıklarını sorgulamak çok daha anlamlı olacaktır. Bu tablo % 40'lara ulaşan eczane pazarı büyümesinin tüm eczacılar tarafından fark edilmesini olanaksız kılmaktadır. Bu durumun birçok sebebi bulunmaktadır. İç pazarda büyük sermayeli eczanelerin piyasa içindeki etkinliği küçük sermayeli eczanelere göre daha fazladır. Sayısı 16.000 olan 0-500.000 YTL yıllık cirolu eczanelerin kontrol ettiği pazarın değeri, cirosu 1.800.000 YTL üstündeki 200 eczanenin kontrol ettiği kadardır. Bu durum eczane pazarında yaşanan büyümenin her eczacı tarafından aynı derecede hissedilmemesinin sebebidir.

Tablo 13
Cirolarına Göre Eczane Dağılımı (Ortalama)

Ortalama ciro (YTL)	Eczane sayısı	Eczane pazarı (Milyar YTL)	Pazardaki oranı(%)
0-250.000	8200	1.200	% 9,25
250.000-500.000	8000	2.600	% 20
500.000-800.000	3800	2.100	% 16
800.000-1.000.000	900	750	% 5,75
1.000.000-1.500.000	750	800	% 6
1.500.000-1.800.000	130	1.950	% 15
1.800.000 üstü	200	3.600	% 27,5

